

CYFARFOD	Pwyllgor Craffu Cymunedau
DYDDIAD	23ain Ionawr 2025
TEITL	Adroddiad Blynyddol 2023/24 Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur
RHESWM DROS GRAFFU	Cynllun y Cyngor 2023-28 - Gwynedd Werdd
AWDUR	Dafydd Gibbard, Prif Weithredwr
AELOD CABINET	Y Cyng. Nia Jeffreys, Arweinydd y Cyngor

1. Pam fod angen ei graffu?

- 1.1 Craffwyd Adroddiad Blynyddol 2022/23 yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 30 Tachwedd 2023 cyn i'r Cabinet ei gymeradwyo ar 19 Rhagfyr 2023.
- 1.2 Yn ei gyfarfod ar 12 Mawrth 2024, cymeradwyodd y Cabinet i flaenoriaethu £1,640,495 o'r gronfa hinsawdd ar gyfer y prosiectau canlynol:
 - Cynllun Fflyd Werdd - £1,048,400
 - Cynllun Peilot Uwchraddio Goleuadau - £416,617
 - Cynllun Pymphiau Gwresogi - £175,478
- 1.3 Yn ogystal, dirprwywyd yr hawl i flaenoriaethu gwariant gweddill y gronfa cynllun hinsawdd i'r Prif Weithredwr, mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd ac Aelodau'r Bwrdd Hinsawdd a Natur.
- 1.4 Bydd craffu'r adroddiad blynyddol yn fodd i aelodau'r Pwyllgor derbyn sicrwydd bod trefniadau mewn lle a bod cynnydd digonol o ran gwireddu Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur 2022/23 - 2029/30.

2. Beth yn union sydd angen ei graffu?

- 2.1 Y cynnydd a wnaed i wireddu'r Cynllun.
- 2.2 Beth yw'r cynnydd o ran uchelgais y Cynllun - 'Bydd Cyngor Gwynedd yn garbon sero net ac yn ecolegol gadarnhaol erbyn 2030'?
- 2.3 Pa ffynonellau cyllido sydd wedi eu hadnabod?
- 2.4 Beth yw'r camau nesaf?

3. Crynodeb a'r Materion Allweddol

- 3.1 Mae Adroddiad Blynyddol 2023/24 Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur yn Atodiad 1 yn ceisio cynnig darlun cywir a chytbwys o'r cynnydd a wnaed yn ystod y flwyddyn er mwyn gwireddu'r [Cynllun-Argyfwng-Hinsawdd-a-Natur.pdf](#). (CAHN).

- 3.2 Mae'r Adroddiad yn datgan y lefelau o allyriadau ac amsugno carbon yr oedd Cyngor Gwynedd yn gyfrifol amdanynt, ac mae hynny wedi ei gyfrifo ar sail data sydd wedi ei achredu gan Wasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru. Ar sail y data hwn rydym yn gwybod faint yw'r 'bwlch i sero net' ac felly faint yn rhagor o waith sydd o'n blaenau os ydym am gyrraedd ein targed.
- 3.3 Mae'r Adroddiad Blynyddol hefyd yn cynnig tystiolaeth am sut mae Cyngor Gwynedd wedi bod yn gweithredu Adran 6 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016. Mae'r wybodaeth berthnasol ym mhennod 3 ac yna ar ddiwedd pob un o benodau 6 i 12.
- 3.4 Drwy gyflwyno'r Adroddiad Blynyddol i'r Pwyllgor hwn, mae gan y Pwyllgor gyfle i wirio os yw'r Adroddiad yn gywir a chytbwys a'i peidio. Gall hefyd gynnig unrhyw welliannau neu gywiriadau, a hyn oll cyn i'r Adroddiad fynd i gyfarfod o Gabinet y Cyngor i gael ei fabwysiadu.
- 3.5 Gall y Pwyllgor hwn hefyd gynnig unrhyw syniadau am gamau gweithredu pellach i'r dyfodol yn seiliedig ar yr wybodaeth yn yr Adroddiad Blynyddol.

4. Cefndir / Cyd-destun

- 4.1 Mabwysiadodd y Cyngor y [Cynllun-Argyfwng-Hinsawdd-a-Natur.pdf \(llyw.cymru\)](#) yn dilyn cyfarfod o'r Cabinet ar 8 Mawrth 2022. Uchelgais y cynllun yw "Bydd Cyngor Gwynedd yn garbon sero net ac yn ecolegol gadarnhaol erbyn 2030." Mae "Ymateb i'r argyfwng newid hinsawdd" hefyd yn un o 8 o Flaenoriaethau Gwella y Cyngor o fewn [Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-28 \(llyw.cymru\)](#).
- 4.2 Mae'r Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur (y Cynllun/CAHN) yn amlinellu sut y byddwn fel Cyngor yn addasu ein ffordd o weithio ac o ddarparu gwasanaethau er mwyn lleihau ein allyriadau carbon a chynyddu capasiti amsugno carbon. Mae'n cynnig enghreifftiau o brosiectau y byddwn yn eu dilyn, eu costau amlinellol a'r amserlen er mwyn cyflawni.
- 4.3 Daeth y Cynllun yn weithredol fis Ebrill 2022 ac mae'r adroddiad blynyddol cyntaf ar waith 2022/23 i'w weld [yma](#).

Prif Faterion

- 4.4 Mae pennod 5 yr Adroddiad Blynyddol yn rhoi gwybodaeth am y lefelau o allyriadau ac amsugno carbon yr oedd y Cyngor yn gyfrifol amdanynt, ac am y ffigwr hollbwysig, sef y bwlch sy'n weddill er mwyn cyrraedd sero net.
- 4.5 Mae'r allyriadau carbon o'n prosesau caffael yn seiliedig ar wariant un unig ar hyn bryd, a gall hyn greu darlun camarweiniol o wir effaith ein gwariant ar yr hinsawdd. Yn syml, po fwyaf yr ydym yn ei wario po fwyaf yw'r allyriadau.
- 4.6 Roedd cyfanswm allyriadau carbon Cyngor Gwynedd, gan gynnwys caffael, wedi syrthio 16% rhwng blwyddyn waelodlin 2019/20 a 2023/24. Os ydym yn diystyru caffael yna mae'r cwmp yn 37%.

- 4.7 Wrth edrych ar ein data allyru ac amsugno carbon, heb ystyried data caffael, yna mae ein bwlch i sero net 35% yn llai yn 2023/24 o'i gymharu â 2019/20 ac 1% yn llai na 2022/23.

Ariannu'r Cynllun

Incwm

- 4.8 Yng nghyfarfod y Cyngor ar 3 Mawrth 2022 fe gytunwyd i greu cronfa 'cynllun hinsawdd' gwerth £3m drwy'r broses bidiau referniw un-tro, at bwrpas gweithredu'r CAHN.
- 4.9 Yn ogystal â hynny, fe wnaeth y Cabinet gytuno yn ei gyfarfod ar 22 Tachwedd 2022 i ddefnyddio £2.8m o'i gronfeydd cyffredinol i ariannu cynllun buddsoddi mewn paneli solar PV ar 54 o'n hadeiladau, gyda'r arbedion referniw yn cyfrannu at ein cynllun arbedion.
- 4.10 Mae nifer o'r prosiectau eraill yn y CAHN, fel y prosiect PV uchod, yn cyfrannu at arbedion ariannol i'r Cyngor yn ogystal ag arbed allyriadau carbon. Gan fod nifer ohonynt yn brosiectau peilot nid oes gennym sicrwydd pendant o'r ffigurau eto, ond er enghraifft disgwylir i'r Cynllun Fflyd Werdd arwain at arbedion o £603,000 dros 5 mlynedd, a bydd y cynllun peilot goleuadau LED yn arwain at £53,000 o arbedion referniw.
- 4.11 Gan fod costau gweithredu prosiectau'r CAHN mor uchel mae'n gwbl hanfodol i ddenu cyllid ychwanegol o ffynonellau allanol er mwyn ychwanegu at y gronfa fewnol y cyfeirir ati uchod. Mae'r cyllid grant yn cynnal nifer fawr o'n prosiectau – ee. cynlluniau ynni, prynu fflyd, prosiectau o dan ofal Partneriaeth Natur Gwynedd.

Gwariant

- 4.12 Hyd at ddiwedd Rhagfyr 2024 roedd £2,207,984 allan o Gronfa Hinsawdd y Cyngor naill ai wedi ei wario neu wedi ei neilltuo i'w wario. Mae hynny'n gadael £792,015 yn weddill.

5 Adran 6 Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016

- 5.1 Yn ôl Adran 6 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 mae gan awdurdodau cyhoeddus sy'n gweithredu yng Nghymru ddyletswydd i gynnal ac i wella bioamrywiaeth ac i annog cryfder ecosystemau.
- 5.2 Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru strategaeth bioamrywiaeth genedlaethol, sef y 'Cynllun Gweithredu Adfer Natur' yn 2015 oedd yn amlinellu'r ymrwymiad i wrthdroi colli bioamrywiaeth yng Nghymru, ac ynddo y mae 6 amcan ar gyfer gweithredu. Er mwyn cydymffurfio â dyletswydd Adran 6 mae'n rhaid i awdurdodau cyhoeddus gyhoeddi cynllun eu hunain sy'n seiliedig ar gynllun Llywodraeth Cymru, ac yna mae angen adrodd ar y cynnydd.

5.3 Mae Cyngor Gwynedd wedi bod yn diweddarau ein Cynllun Adfer Natur ein hunain yn ystod 2024/25 er mwyn cydymffurfio â gofynion y Ddeddf, ond yn y cyfamser rydym yn adrodd ar ein cynnydd yn erbyn 6 amcan y Cynllun Gweithredu Adfer Natur cenedlaethol drwy'r Adroddiad Blynyddol Hinsawdd a Natur. Mae'r wybodaeth i'w weld ym mhennod 3 ac ar ddiwedd penodau 5 i 11.

6. Ymateb i Gwestiynau Ychwanegol gan y Pwyllgor Craffu Cymunedau

6.1 Beth sydd wedi ei wneud mewn ymateb i argymhellion y Pwyllgor yng nghyfarfod [30 Tachwedd 2023](#), sef:

- a) Derbyn yr adroddiad gan argymhell:
 - Dylid ychwanegu gwybodaeth am 'Teithio Llesol' o dan Adran 3 yr Adroddiad: 'Adran 6 Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016'.
 - Dylid ystyried addasu ffurf arddangos y wybodaeth o dan y teitlau 'Beth y wnaethom ddweud y byddem yn ei wneud yn 2022/23' a 'Be wnaethom ni' yn Adrannau 5-11 yr Adroddiad er mwyn eglurder i'r darllenydd.
- b) Argymhell i'r Cabinet y dylid ystyried yr adnodd staff i gyflawni gweledigaeth y Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur.

6.2 Gwireddwyd argymhelliad 1 uchod, ac addaswyd yr Adroddiad Blynyddol terfynol cyn ei gyflwyno i'r Cabinet i gael ei fabwysiadu.

6.3 Gwireddwyd argymhelliad 2 uchod, a phenodwyd Hyfforddai Proffesiynol Hinsawdd a Natur fel rhan o Gynllun Yfory y Cyngor ac mae'r swyddog wedi cychwyn yn ei swydd ers Medi 2024.

6.4 A yw'r Bwrdd Newid Hinsawdd a Natur y ffordd orau i wireddu cyflawniad y Cynllun?

6.5 Rôl y Bwrdd Hinsawdd a Natur yw cynnig arweiniad strategol yn y maes ac hefyd i graffu a herio datblygiad y CAHN. Mae ei aelodaeth yn cynnwys yr Aelodau Cabinet dros y meysydd gwaith mwyaf perthnasol gan gynnwys Arweinydd y Cyngor; Pencampwr Cefn Gwlad a Bioamrywiaeth; aelod sy'n cynrychioli pwyllgorau craffu; Prif Weithredwr; Prif Swyddogion dros y meysydd gwaith mwyaf perthnasol; swyddogion sy'n ymwneud dydd i ddydd â phrosiectau'r CAHN. Yn ychwanegol at y craffu sy'n digwydd drwy'r Bwrdd Hinsawdd a Natur, mae rhai o brosiectau'r CAHN hefyd yn cael eu craffu mewn cyfarfodydd herio perfformiad adrannol.

6.6 Beth yw'r diweddaraf o ran y Cynlluniau Fflyd Werdd, Peilot Uwchraddio Goleuadau a Phympiau Gwresogi yn dilyn penderfyniad y Cabinet ar 12 Mawrth 2024 i glustnodi £1,640,495 o'r gronfa hinsawdd i'w hariannu?

6.7 Cynllun Fflyd Werdd –

Ar ddiwedd Rhagfyr 2024 roedd 70 allan o'r 210 o geir a faniau yn drydan neu hybrid (33%). Yn dilyn llwyddiant i ddenu grant o £124,000 gan Lywodraeth Cymru mae archeb wedi ei gosod i brynu 9 fan a 2 fws mini trydan yn ychwanegol fydd yn ein cyrraedd erbyn diwedd Mawrth 2025.

Mae gwaith yn parhau i chwynnu ein niferoedd o gerbydau er mwyn lleihau maint y fflyd, ac i leihau faint o gerbydau sy'n cael eu hurio. Nid yw'n bosib ar hyn o bryd i

newid ein cerbydau 4X4 a'r fflyd trwm i gerbydau trydan hyd nes ein bod yn hyderus bod cerbydau addas ar gael. Serch hynny rydym yn ffyddiog ein bod yn cadw at yr amserlen i wireddu'r Cynllun erbyn ei ddyddiad gorffen, sef 2029.

Cynllun Peilot Uwchraddio Goleuadau -

Mae'r gwaith paratoi o asesu y 6 safle fydd yn rhan o'r prosiect hwn yn digwydd ar hyn o bryd. Bydd y gwaith wedyn yn mynd allan i dendr gyda'r bwriad bod y gwaith mewn cartref preswyl a chanolfannau hamdden yn digwydd fis Mehefin a Gorffennaf, ac yna'r gwaith mewn tair ysgol yn cael ei wneud dros gyfnod gwyliau haf yr ysgolion 2025.

Cynllun Pympiâu Gwresogi –

Mae un newid bychan wedi ei wneud i'r cynllun peilot hwn, sydd yn ei gryfhau yn ein barn ni. Y bwriad gwreiddiol oedd gosod pympiâu gwres mewn dwy ysgol ac un canolfan hamdden ond bellach rydym am eu gosod mewn un ysgol, un canolfan hamdden ac un cartref preswyl. Bydd hyn yn cynnig rhagor o senarios a phrofiad gwerthfawr cyn penderfynu sut i barhau gyda'r gwaith ar weddill stad y Cyngor i'r dyfodol.

Mae hwn yn brosiect ehangach na gosod pympiâu gwres yn unig – mae angen cwblhau gwaith ychwanegol megis gosod ffenestri gwydr triphlyg, datrys problemau asbestos, insiwleiddio'r adeiladau a newid goleuadau.

Mae gwaith ar y gweill ar y 3 safle ar hyn o bryd gyda'r bwriad y bydd wedi ei orffen erbyn diwedd Mawrth 2025.

6.8 Beth yw'r rhaglen waith sydd yn mynd rhagddo a'r amserlen ar gyfer cyflawni'r prosiectau?

6.9 Mae'r rhaglen waith a'r amserlen ar gyfer pob prosiect wedi eu cynnwys ym mhenodau 7 i 13 o'r CAHN, ond mae yna hefyd raglenni rheoli prosiect manwl fesul prosiect unigol. Mae datblygiad y gwaith hwn yn cael ei fonitro gan y Bwrdd Hinsawdd a Natur, ac mae nifer o'r prosiectau hefyd yn cael eu monitro mewn cyfarfodydd herio perfformiad adrannol.

6.10 Faint o arian sydd wedi cael ei wario hyd yma i wireddu'r Cynllun?

6.11 Gweler 4.8 – 4.11 uchod.

6.12 Oes prosiectau eraill yn cael eu hystyried?

6.13 Mae trafodaethau wedi eu cynnal yn ystod 2024/25 ymysg swyddogion ac yn Bwrdd Hinsawdd a Natur er mwyn adolygu'r CAHN, gyda'r bwriad o gyhoeddi fersiwn ddiwygiedig yn gynnar yn 2025/26.

6.14 Mae prosiectau presennol wedi eu gwerthuso, a phob un wedi ei ystyried yng nghyd-destun yr angen i barhau, i ymestyn ymhellach, neu i ddirwyn i ben. Mae cynigion i addasu rhai o'r prosiectau presennol hefyd, megis creu Polisi Rheoli Coed neu bod ag opsiynau tanwydd carbon isel ar gyfer fflyd trwm.

6.15 Mae prosiectau newydd hefyd yn cael eu hystyried, megis annog teithio llesol yn nalgylch ysgolion ac adolygu'r potensial i greu rhwydweithiau gwres, ond mae'n

bwysig nodi bod bob prosiect newydd yn cael eu ystyried yng nghyd-destun yr adnoddau ariannol a dynol fyddai'n angenrheidiol i'w wireddu.

- 6.16 **Oes syniadau sydd wedi eu hystyried ond penderfynwyd peidio â'u datblygu ymhellach?**
- 6.17 Mae yna rai cynlluniau, megis buddsoddi cyllid y Cyngor mewn creu ffermydd solar, wedi eu diystyru am resymau ariannol. Byddai angen buddsoddi miliynau o bunnoedd i greu ffermydd o'r fath ac mae'r gost mor uchel oherwydd y gost o dalu am greu cyswllt rhwng y fferm â'r Grid Cenedlaethol. Ni fyddai'r Cyngor chwaith yn cael 'hawlio'r credyd carbon' fyddai'n dod o gynhyrchu trydan mewn fferm solar ac felly ni fyddant yn gallu cyfrannu at ein targed ni'n hunain o gyrraedd sero net.
- 6.18 Byddai'n haws cyfiawnhau'r gwariant pe bai'n bosib adeiladu fferm solar fyddai'n gallu bwydo trydan yn uniongyrchol i un o safleoedd y Cyngor, ond yn anffodus nid oes digon o dir gerllaw ein prif safleoedd (ee. swyddfeydd, depo) i alluogi hyn.
- 6.19 **Oes gwelliannau y gellir ei gwneud i gyrraedd y targed o Garbon Sero Net sydd ddim yn gostus? Beth sydd wedi ei ystyried?**
- 6.20 Yn sicr mae nifer fawr o opsiynau di-gost neu gost isel wedi eu hystyried, a nifer ohonynt eisoes wedi eu gweithredu, megis:
- Hwyluso trefniadau i ailgylchu gwastraff ar safleoedd y Cyngor a chynnal ymgyrchoedd i ddylanwadau ar newid arferion staff
 - Defnyddio Wythnos Hinsawdd Cymru ym mis Tachwedd i rannu gwybodaeth am y camau y gall y cyhoedd, staff ac aelodau eu cymryd er mwyn lleihau eu ôl-troed carbon unigol
 - Defnyddio Wythnos Hinsawdd Cymru er mwyn cynnig sesiynau blasu beiciau trydan, ac annog staff i fanteisio ar Gynlluniau Beic a Ceir Gwyrdd y Cyngor
 - Diweddarau'r safle [Hinsawdd a Natur](#) ar wefan y Cyngor ac hefyd creu adran newydd ar fewnwyd staff y Cyngor er mwyn rhannu gwybodaeth, newyddion a chymorth fydd gobeithio'n arwain at newid ymddygiad
 - Annog staff ac aelodau etholedig i gwblhau'r e-fodiwl hyfforddiant Hinsawdd a Natur
 - Rydym eisoes yn defnyddio dulliau monitro defnydd ynni o bell (M&T) er mwyn adnabod unrhyw wastraffu ynni damweiniol, ond rydym hefyd yn ymchwilio i ddulliau rheoli o bell eraill sy'n defnyddio'r rhyngwyd
 - Mae holiadur ar fin ei ddsbarthu er mwyn casglu gwybodaeth am arferion cymudo staff i'r gwaith ac i weld pa newidiadau tuag at ddulliau sy'n llygru llai y byddai'n bosib eu mabwysiadu
 - Ochr yn ochr â gweithredu'r Cynllun Fflyd Werdd mae cynlluniau ar y gweill i geisio lleihau teithiau busnes – hy. symud oddi wrth ddefnyddio ceir personol tuag at ddefnyddio'r fflyd o gerbydau trydan
- 6.21 **Oes modd derbyn rhestr o'r pethau sydd yn achosi'r gyfran fwyaf o allyriadau carbon o fewn y Cyngor a beth sydd yn cael ei wneud er mwyn eu lleihau?**

6.22 Mae pennod 5 yn y Adroddiad Blynyddol yn dangos allyriadau carbon y Cyngor fesul categori, ac mae penodau 6 – 12 yn dangos beth sy'n cael ei wneud er mwyn eu lleihau.

6.23 Sut mae'r sefyllfa ariannol bresennol yn effeithio ar wireddu'r Cynllun?

6.24 Er bod nifer o gynlluniau cost isel neu ddi-gost yn cael eu hystyried a'u gweithredu, y gwirionedd yw bod angen arian sylweddol er mwyn gwireddu'r newidiadau angenrheidiol sydd am wneud y gwahaniaeth mwyaf. Os ydym am leihau'n sylweddol yr allyriadau carbon o'n hadeiladau a'n fflyd (y meysydd sy'n llygru fwyaf, ar ôl caffael) yna mae angen buddsoddiad o filiynau. Rydym wedi amcangyfrif y byddai'n costio tua £3.7m i newid goleuadau ar draws stad y Cyngor i rai LED, ond y dylai hynny hefyd arwain at tua £500,000 o arbedion ariannol ac arbediad carbon o 524 tCO₂e. Mae cynllun peilot i osod pypiau gwres mewn 3 safle yn costio £1,950,000, ac mae un fan fechan drydan yn £26,357.

6.25 Tra fod angen buddsoddiad cyfalaf sylweddol yn ychwanegol i'r hyn y gallwn fel Cyngor ei gynnig, mae hefyd angen buddsoddiad refeniw er mwyn cynnal prosiectau. Mae angen cyllid refeniw er mwyn cadw staff fydd yn gallu ymgeisio am grantiau cyfalaf yn y lle cyntaf, ac yna i ddod a'r prosiectau hynny'n fyw.

7. Ymgynghori

7.1 Mae Adroddiad Blynyddol 2023/24 wedi ei drafod a'i dderbyn gan y Grŵp Gweithredol Hinsawdd a Natur (grŵp o swyddogion ar draws adrannau'r Cyngor sy'n ymwneud â phrosiectau'r CAHN) a gan y Bwrdd Hinsawdd a Natur.

7.2 Ar ôl derbyn sylwadau gan y Pwyllgor Craffu Cymunedau bydd yr adroddiad yn cael ei ystyried gan Gabinet y Cyngor cyn i fersiwn derfynol gael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor.

8. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

8.1 A ydych wedi **cynnwys** trigolion / defnyddwyr gwasanaeth? Os ddim, pryd a sut ydych yn bwriadu ymgynghori â nhw?

8.2 Bydd yr Adroddiad Blynyddol terfynol yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor ar ôl derbyn sêl bendith y Cabinet a byddwn yn rhannu gwybodaeth amdano i holl aelodau'r Cyngor, ac i drigolion Gwynedd a'r cyhoedd yn gyffredinol.

8.3 A ydych wedi ystyried **cydweithio**?

8.4 Mae penodau 11 a 12 o'r Adroddiad Blynyddol yn adrodd ar waith sydd wedi ei gynnal yn rhannol gan Bartneriaeth Natur Gwynedd, sef consortiwm o fudiadau lleol sy'n cael eu harwain gan y Cyngor. Mae nifer o brosiectau eraill sydd yn y

CAHN yn cael eu cynnal mewn partneriaeth ag eraill, megis prosiectau teithio llesol ar y cyd â phartneriaid y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

- 8.5 Beth sydd wedi ei wneud neu bydd yn cael ei wneud i **atal** problemau rhag codi neu waethygu yn y dyfodol?
- 8.6 Un o egwyddorion sylfaenol y CAHN yw ceisio atal cynnydd pellach yn nhymheredd cyfartalog y blaned ac i gyfyngu cynhesu byd eang i “ymhell islaw 2 °C” yn unol â Chytundeb Paris y Cenhedloedd Unedig. Mae pob un o brosiectau'r cynllun yn ceisio sefydlogi neu hyd yn oed wrthdroi y siawns bod y sefyllfa bresennol yn arwain at ragor o broblemau yn y dyfodol.
- 8.7 Sut ydych wedi ystyried yr **hirdymor** a beth fydd anghenion pobl mewn blynyddoedd i ddod?
- 8.8 Fel y nodwyd uchod, sail y CAHN yw ceisio atal problemau cynhesu byd eang rhag gwaethygu i'r dyfodol, ac er bod targed i'r Cyngor ei hun fod yn garbon sero net erbyn 2030 mae Llywodraeth Cymru wedi gosod targed i Gymru gyfan fod yn sero net erbyn 2050. Mae'r CAHN felly hefyd yn cymryd i ystyriaeth y bydd newid arferion trigolion a busnesau Gwynedd yn waith hirdymor y tu hwnt i 2030.
- 8.9 Mae'r Adroddiad Blynyddol yn amlygu bod y CAHN ei hun yn datgan bod yna waith pellach angen ei wneud er mwyn ymgorffori prosiectau fydd yn helpu trigolion, busnesau a chymunedau i ymateb i newid hinsawdd sydd eisoes yn newid ein tirwedd, megis effaith llifogydd a thywydd eithafol. Mae gwaith ar y gweill ar hyn o bryd i adolygu'r CAHN ac i wneud unrhyw addasiadau angenrheidiol felly mae'n debygol iawn y gwelwn brosiectau ychwanegol i'r dyfodol fydd yn canolbwyntio ar helpu trigolion Gwynedd i addasu i'r anghenion gwahanol dros gyfnod hir o amser.
- 8.10 Er mwyn sicrhau **integreiddio**, a ydych wedi ystyried yr effaith bosib ar gyrff cyhoeddus eraill?
- 8.11 Mae nifer fawr o brosiectau'r CAHN yn cael eu cynllunio neu eu gweithredu ar y cyd â chyrrff cyhoeddus eraill neu gyda'r sector wirfoddol a chymunedau. Gweler 8.4.
- 8.12 Mae nifer o gyrff cyhoeddus lleol gan gynnwys Cyngor Gwynedd yn aelodau o'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ac un o dri Amcan Llesiant yng Nghynllun Llesiant Gwynedd a Môn 2023-2028 yw 'Rydym am weithio gyda'n gilydd i gefnogi ein gwasanaethau a'n cymunedau i symud tuag at Sero Net Carbon'. Mae yna gydweithio parhaus gydag awdurdodau lleol eraill ar draws gogledd Cymru, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru, Trafnidiaeth i Gymru sydd wedi arwain at gynllunio a chomisiynu gwaith ar y cyd. Mae nifer o brosiectau'r CAHN hefyd yn ddibynol ar gydweithio llwyddiannus

gyda phartneriaid eraill, megis ein prosiectau bioamrywiaeth a defnydd tir ar y cyd â Phartneriaeth Natur Gwynedd.

9. Effaith ar Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg a'r Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol

9.1 Lluniwyd Aseiad Effaith ar Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg a'r Dyletswydd Economaidd Gymdeithasol ar y Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur pan y gafodd ei fabwysiadu yng nghyfarfod y Cabinet ar 8 Mawrth 2022. Mae'r aseiad hwn yn uniongyrchol berthnasol i'r Adroddiad Blynyddol ar y CAHN yn ogystal.

10. Camau Nesaf

10.1 Yn dilyn trafodaeth yn y Pwyllgor Craffu Cymunedau bydd unrhyw sylwadau sydd gan y Pwyllgor ar yr Adroddiad Blynyddol yn cael eu cyflwyno i sylw'r Cabinet. Bydd Cabinet y Cyngor yn ystyried yr Adroddiad Blynyddol yn ei gyfarfod ar 11eg Chwefror.

10.2 Os fydd y Cabinet yn cymeradwyo'r adroddiad byddwn yn rhannu cyhoedduswydd amdano ac yn annog trigolion Gwynedd i fanteisio ar y cyfleoedd i leihau eu hallyriadau carbon personol yn ogystal ag helpu'r Cyngor i gyrraedd ein targed sero net ein hunain.

11. Gwybodaeth Cefndir

[Cynllun-Argyfwng-Hinsawdd-a-Natur.pdf](#)

[Cynllun-Argyfwng-Hinsawdd-a-Natur-Adroddiad-Blynyddol-2022-23.pdf](#)

12. Atodiadau

Atodiad 1 – Adroddiad Blynyddol 2023/24 Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur